

Є. В. Міщук,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування, Криворізький національний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4145-3711>

В. С. Адамовська,

к. е. н., доцент, завідувач кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування, Криворізький національний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8911-1388>

І. І. Сідоров,

здобувач вищої освіти спеціальності публічне управління та адміністрування, Криворізький національний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5500-5526>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.10.144

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРО РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЧЕРЕЗ МАРКЕТИНГ ТА ІННОВАЦІЇ: РОЛЬ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ ТА ПРИВАБЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Ie. Mishchuk,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Taxation, Public Management and Administration, Kryvyi Rih National University

V. Adamovska,

PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Accounting, Taxation, Public Management and Administration, Kryvyi Rih National University

I. Sidorov,

Student of higher education in a specialty public management and administration, Kryvyi Rih National University

MAKING DECISIONS ON LOCAL BUDGET DEVELOPMENT THROUGH MARKETING
AND INNOVATION: THE ROLE OF PUBLIC SERVICE AND INVESTMENT ATTRACTION

Стаття присвячена питанням прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів через маркетинг та інновації з визначенням ролі публічної служби та приваблення інвестицій. Розроблено алгоритм прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів, що містить десять послідовних етапів, які включають необхідність використання маркетингових інструментів та ураховують можливість залучення інвестицій.

Визначено, що прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів через маркетинг та інновації потребує взаємодії публічної служби, бізнесу та інвесторів. Актуалізовано необхідність маркетингу взаємин між публічними службами та інвесторами. Авторами показано, що роль публічної служби у розвитку місцевих бюджетів полягає у виявленні потреб та пріоритетів громади, в розробці та реалізації стратегій розвитку територій, взаємодії зі збором та аналізом даних, а також у забезпеченні відкритості та прозорості в прийнятті рішень. Сформульовані

основні принципи розвитку місцевих бюджетів через маркетинг та інновації. Одним із ключових елементів успішного розвитку місцевих бюджетів є приваблення інвестицій. Для цього важливо розвивати маркетингові стратегії, які будуть спрямовані на залучення інвесторів та підтримку вже діючих підприємств. Крім того, необхідно створювати умови для інноваційного розвитку місцевих галузей та стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу.

The article is devoted to the issues of making decisions on local budget development through marketing and innovation, with the determination of the role of public service and investment attraction. The aim of the article is to develop an algorithm for making decisions on local budget development through marketing and innovation, with the determination of the role of public service and investment attraction. In the process of conducting the research, the following scientific methods were used: theoretical generalization and grouping (to identify the advantages of attracting investments for the development of local communities); formalization, analysis, and synthesis (for the development of the algorithm for making decisions on local budget development); logical generalization of results (formulation of conclusions).

An algorithm for making decisions on the development of local budgets has been developed, which includes ten consecutive stages that involve the use of marketing tools and take into account the possibility of attracting investments. It has been determined that making decisions about the development of local budgets through marketing and innovation requires the interaction of public services, businesses, and investors. The need for marketing in the relationship between public services and investors has been updated. The authors demonstrate that the role of public services in the development of local budgets lies in identifying the needs and priorities of the community, developing and implementing strategies for territorial development, interacting with data collection and analysis, and ensuring openness and transparency in decision-making. The main principles of developing local budgets through marketing and innovation are formulated. One of the key elements of successful development of local budgets is attracting investments. To achieve this, it is important to develop marketing strategies aimed at attracting investors and supporting existing enterprises. In addition, conditions for innovative development of local industries need to be created and the development of small and medium-sized businesses stimulated.

Ключові слова: рішення про розвиток, місцеві бюджети, маркетинг, інновації, публічна служба, інвестиції.

Key words: decisions on development, local budgets, marketing, innovation, public service, investments.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Розвиток місцевих бюджетів через маркетинг та інновації є важливим завданням для підвищення ефективності місцевого самоврядування та забезпечення сталого економічного розвитку території. При цьому, роль публічної служби та приваблення інвестицій є ключовими факторами успішності цього процесу. Публічна служба має велике значення для розвитку місцевих бюджетів, оскільки її функції включають не лише забезпечення дотримання законодавства та надання послуг населенню, але й розвиток іміджу території, її просування та приваблення інвестицій. Ефективне управління місцевими ресурсами, зокрема, землею, водними ресурсами, лісами тощо, може забезпечити додаткові надходження до місцевого бюджету. Крім того, розвиток малих та середніх підприємств, створення сприятливих умов для їх розвитку та приваблення іноземних інвесторів може значно підвищити дохід місцевого бюджету та створити нові робочі місця.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання розвитку місцевих бюджетів становить комплекс актуальних завдань не лише для науковців, але й практиків у сфері публічного управління. На сьогодні, бюджетним законодавством унормовані всі основоположні аспекти формування та використання бюджетних коштів. Тому до поля зору науковців потрапляють питання, які можемо умовно диференціювати на групи: дослідження джерел формування; проблеми фінансової стійкості бюджетів; управління бюджетами в умовах децентралізації; інші. Група інших питань також є достатньо широкою і пов'язана, насамперед, із використанням фінансових ресурсів бюджетів. У межах даної роботи акцентується увага на розвитку місцевих бюджетів через їх формування та фінансування найпріоритетніших заходів.

У сфері місцевих бюджетів має місце контроверсійність у понятійно-категоріальному апараті. Найбільше дискусій викликає спільне та відмінне між ними та поняттям місцеві фінанси, що висвітлено у роботі [1] вченими М.М.Трещовим і А. Ю. Мунько. У зв'язку зі

змінами у Податковому Кодексі, достатня кількість праць присвячена вивченню новацій. Зокрема, питання щодо місцевих податків і зборів у податковому законодавстві дослідженні Д.П.Бондаренко, І.О. Мельничук [2]. Окрім цього, місцеві податки і збори розглядають і з інших позицій, зокрема у якості інструментів забезпечення економічної безпеки держави [3].

З активним розвитком ринкової економіки в Україні з'явилися наукові доробки, що пов'язані з оцінкою фінансової стійкості у нових умовах господарювання. Прикладом таких робіт є праця В.І. Щербакова, Г.М. Манерова, в якій вони актуалізують визначення фінансового стану місцевих бюджетів з використанням інструментарію оцінювання їх бюджетного потенціалу [4]. На наш погляд, їх праця значно виграла б, якби науковці врахували можливість використання інновацій. Крім того, у 2023 р. питання особливостей бюджетоутворення в ринковій економіці вже не такі гострі, як десять років тому. Тож, на перший план виходять роботи, що зосереджують увагу на специфіці в умовах децентралізації.

У роботі авторів С. Надал, Н. Спасів установлено, що децентралізація бюджету дозволила розширити повноваження місцевих органів влади, вплинути на доходи місцевих бюджетів і забезпечити не лише фінансову самодостатність, але й сприяти подальшому розвитку адміністративно-територіальних одиниць. При цьому, цими авторами пропонується здійснювати збільшення доходів місцевих бюджетів за допомогою прозорих заходів у контексті бюджетної децентралізації, фіскальної лібералізації та політики трансфертів [5]. Упущенням у цьому контексті видається недостатня увага можливостям використання інвестиційного капіталу для фінансування потреб територіальних громад. Місцеві бюджети в умовах децентралізації є предметом підвищеної уваги в роботах С. О. Осипенко [6], Ю. О. Раделицького та О.Р.Квасній [7]. Однак, якщо в роботі [6] об'єктна-предметна площина дослідження криється у розподілі функцій та повноважень між центральними та місцевими органами влади, то у роботі [7] місцеві бюджети розглядаються як система економічних відносин.

Науковцем С.А. Дяченко установлено, що компетенції місцевих органів влади стають набагато ширшими і мають більший вплив на ефективність управління місцевими фінансами [8]. Даний висновок є важливим, особливо з огляду на значення органів влади (у т.ч. публічних служб) у розвитку місцевих бюджетів. Проте в роботі [8] не достатньо висвітлено роль публічних служб у залученні інвестицій для фінансування програм місцевого значення.

Упровадження інноваційних інструментів управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів обґрунтовано науковцем М. Трещовим у роботі [9]. О. П. Кириленко, О. С. Максимчук для забезпечення стабільності капітальних інвестицій із місцевих бюджетів запропонували відокремлення процесів планування та прийняття бюджету розвитку від процедур, що відносяться до поточного бюджету. Адже, як зазначають О. П. Кириленко та О.С.Максимчук, капіталовкладення часто фінансуються зі спеціальних джерел, що передбачає окремий процес планування та прийняття рішень, а прийняття рішень щодо річного та середньострокового бю-

джетів відрізняється в процесах та вимагає окремого розгляду. Тому, щоб забезпечити ефективність капіталовкладень та виконання бюджетних цілей, науковці вважають потрібним відокремити процеси планування та прийняття рішень щодо розвитку від поточного бюджету [10].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає у формуванні алгоритму прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів через маркетинг та інновації з визначенням ролі публічної служби та приваблення інвестицій.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

У процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для виявлення переваг залучення інвестицій для розвитку місцевих громад); формалізації, аналізу та синтезу (для розробки алгоритму прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів вимагає здійснення комплексної аналітики та розуміння ситуації на місцях. Відповідний алгоритм, на наш погляд, має включати десять послідовних етапів (рис. 1).

Використання запропонованого алгоритму дозволяє науково обґрунтувати прийняття рішень та забезпечити максимально ефективне використання бюджетних коштів. Тому рекомендується для застосування місцевими органами влади на систематичній основі.

Зупинимося детальніше на апробації виконання першого етапу алгоритму. Аналіз фактичного стану виконання місцевих бюджетів за січень-липень 2022р., дозволяє констатувати поступове відновлення позитивного приросту на рівні місцевих бюджетів. Звичайно, ситуація в окремих громадах значно відрізняється, і це вимагає негайної реакції. Однак, громади вже довели, що вони здатні ефективно розпоряджатися та нарощувати отримані фінансові ресурси, а також вміють реагувати на непередбачувані виклики та забезпечувати високу якість надання послуг у будь-яких умовах. Крім того, вони швидко пристосовуються до нових умов. Розглядаючи загальну динаміку надходжень місцевих бюджетів за останні місяці, помітно значне зниження в березні-квітні порівняно з аналогічним періодом минулих років, але з підвищенням темпів зростання з початку травня.

Зауважується, що надходження в березні-квітні нижчі, ніж у минулому році, але не досягають рівня 2019 р., на відміну від впливу пандемії в 2020 р., коли надходження в квітні були нижчі, ніж у 2018 р. [12]. Крім того, помітно значне підвищення темпів росту в 2021 р. після відновлення ділової активності (рис. 2).

Обсяги надходжень за типами бюджетів чітко свідчать про те, що саме бюджети місцевого самоврядування відіграють ключову роль у забезпеченні ефективної фінансової системи на місцевому рівні. За січень-липень 2022 р. надходження до бюджетів територіальних громад становили 70% від загальної суми надходжень

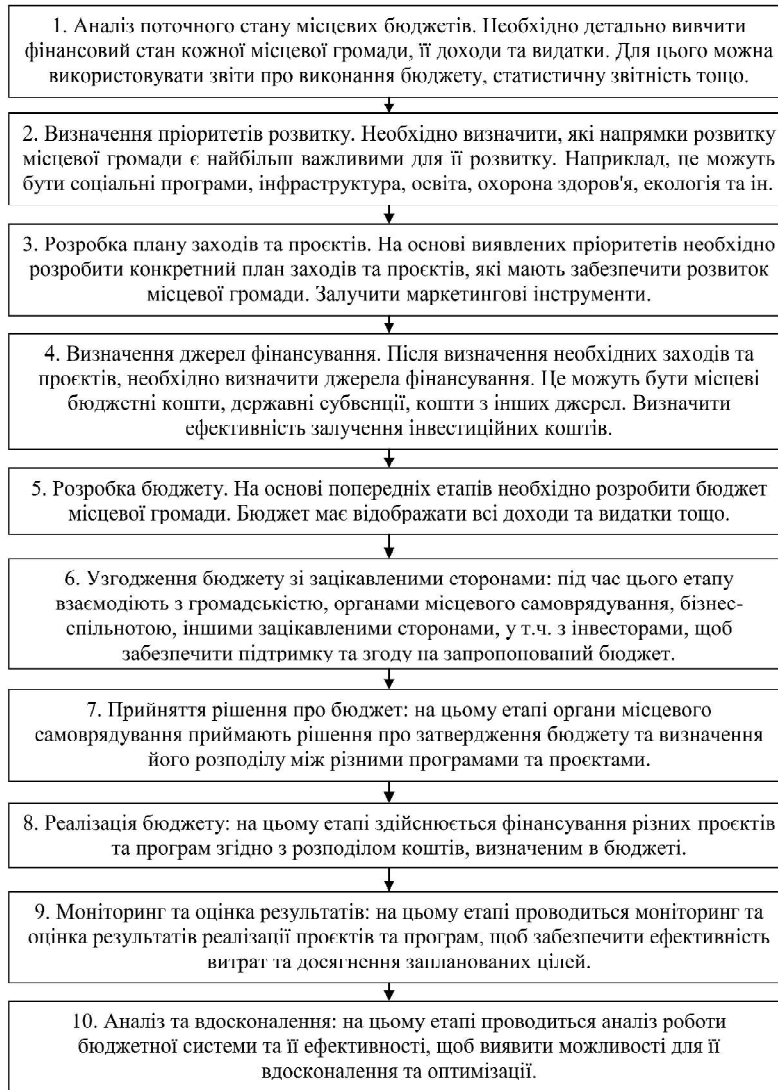

Рис. 1. Алгоритм прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів

Джерело: сформовано авторами.

місцевих бюджетів, що в 4,9 рази більше, ніж надходження до обласних бюджетів загалом [12] (рис. 3, 4).

Важливо зауважити, що всі бюджети зазнали втрат через війну росії проти України. Проте, бюджети територіальних громад були найбільше постраждали, тоді як обласні бюджети не зазнали такого серйозного впливу. Фінансові ресурси територіальних громад зуміли швидко адаптуватися до поточних умов та відновити свій ріст, що є дуже позитивним [12].

У квітні 2022 р. приріст доходів загального фонду територіальних громад зменшився на 6,4% в порівнянні з відповідним періодом минулого року. Проте, це не завадило відновленню надходжень, оскільки в травні вони зросли на 16,4% у порівнянні з аналогічним періодом 2021 р. Загалом, обласні бюджети продемонстру-

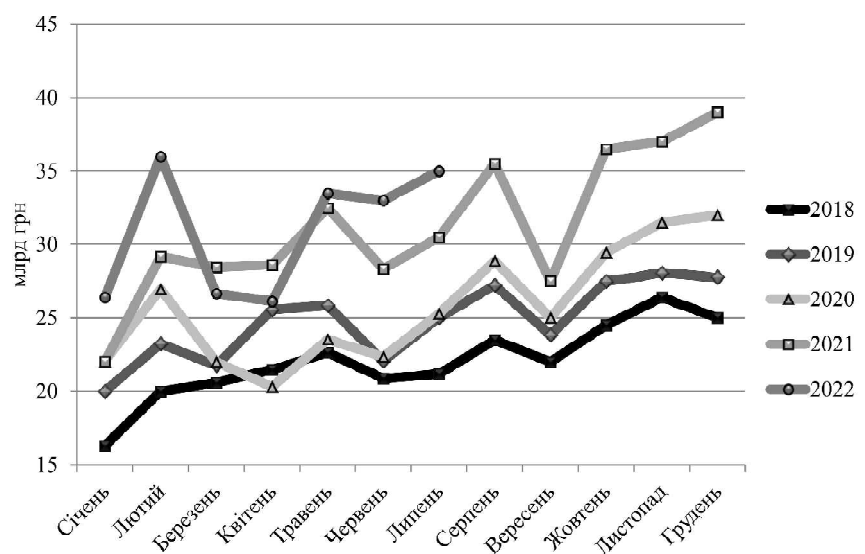

Рис. 2. Помісячна динаміка надходжень місцевих бюджетів в Україні, 2018–2022 р.

Джерело: [12].

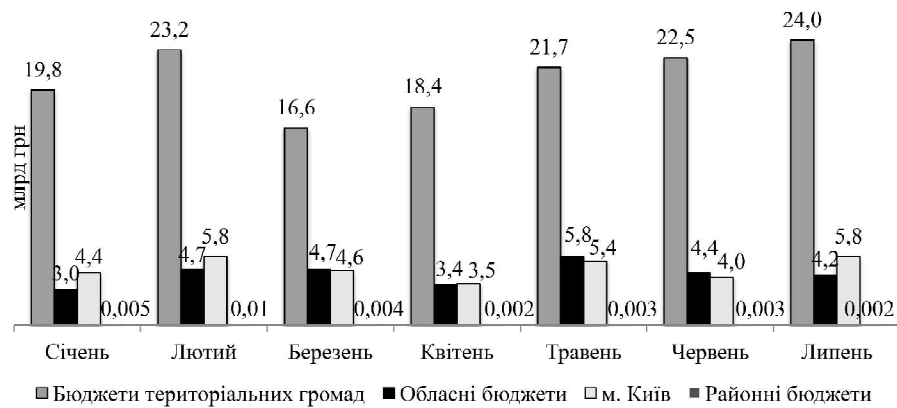

Рис. 3. Обсяги доходів місцевих бюджетів за типами бюджетів (помісячно)

Джерело: [12].

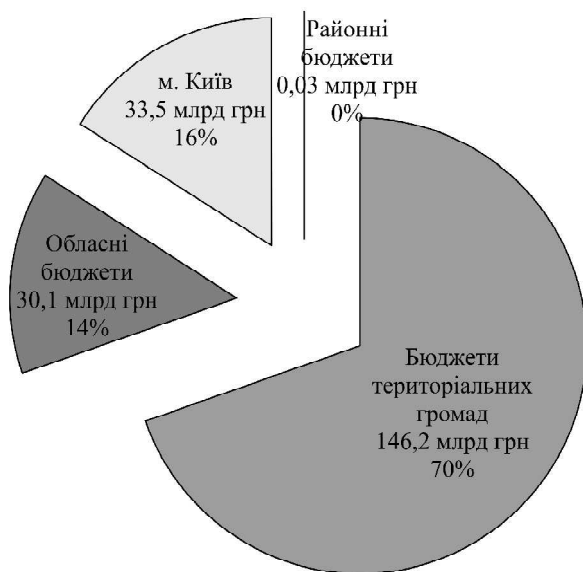

Рис. 4. Структура надходжень місцевих бюджетів за січень-липень 2022 р. у розрізі типів бюджетів

Джерело: [12].

вали позитивний приріст надходжень загального фонду протягом всього періоду військового протистояння України проти росії, порівняно з показниками певного місяця 2022 р. до відповідного місяця минулого року. Зокрема, в липні обласні бюджети продемонстрували приріст на рівні 22,2% порівняно з липнем 2021 р. [12] (рис. 5).

Однак, незважаючи на це, територіальні громади все ж мають значно більший обсяг надходжень до своїх бюджетів, порівняно з іншими місцевими бюджетами [12] (рис. 6).

Післявоєнний розвиток місцевих громад в Україні залежить від багатьох чинників, таких як економіка, соціальні умови, інфраструктура, освіта, здоров'я, екологія тощо. Пріоритетні, на наш погляд, напрямки розвитку місцевих громад в Україні можуть включати наступні:

— розвиток економіки та підтримка місцевих підприємств. Забезпечення економічної стабільності та зміцнення економіки на місцевому рівні відіграє важливу роль у підтримці розвитку місцевих громад;

— розвиток інфраструктури, такої як дороги, комунікації, водопостачання, каналізація та об'єктів критичної інфраструктури, є важливим для поліпшення якості життя мешканців місцевих громад та забезпечення їх безпеки;

— розвиток освіти та науки. Забезпечення високої якості освіти та підтримка наукових досліджень на місцевому рівні можуть сприяти розвитку місцевих громад, підвищенню рівня кваліфікації мешканців та створенню нових можливостей;

— підтримка культурного життя та спорту. Забезпечення доступу до культурних заходів та спортивних подій може сприяти розвитку спільноти та підтримці здорового способу життя;

— забезпечення охорони здоров'я та екології. Здоров'я та екологія є важливими факторами для забезпечення життєздатності місцевих громад та забезпечення життєвого середовища.

— окремою великою і дуже значущою групою заходів являється підтримка ветеранів війни з росією. Не применшуючи ролі державного регулювання відмітимо, що для такої підтримки на місцевому рівні повинні бути прийняті відповідні заходи:

1. Надання фінансової допомоги. Місцеві органи влади можуть виділяти фінансову допомогу ветеранам війни для забезпечення їх основних потреб, таких як житло, їжа, медичне обслуговування та інше;

2. Забезпечення робочих місць. Місцеві підприємства можуть надавати перевагу ветеранам війни при наймі працівників. Крім того, можуть бути створені спеціальні програми для їх навчання та перекваліфікації.

3. Підтримка здоров'я. Місцеві органи влади можуть сприяти забезпеченню безкоштовного доступу ветеранів до медичної допомоги, а також у проведенні занять фізичної реабілітації тощо.

4. Психологічна підтримка. Ветерани війни можуть потребувати психологічної підтримки, яка може бути надана на місцевому рівні через створення спеціальних центрів та програм психологічної допомоги.

5. Забезпечення соціальної інтеграції. Місцеві органи влади можуть сприяти інтеграції ветеранів війни в суспільство шляхом забезпечення доступу до культурних та освітніх заходів, а також сприяння участі ветеранів у громадських організаціях та інших заходах.

Для фінансування вищенаведених заходів у післявоєнний період, очевидно, може не вистачати власних коштів територіальних громад. Тому першочергово значення набуває залучення інвестицій. При цьому можуть бути залучені як державні, так і приватні інвестиції. Державні інвестиції можуть бути виділені з бюджету на розвиток конкретної території, наприклад, на будівництво доріг, шкіл, лікарень, спортивних майданчиків тощо. Приватні інвестиції можуть бути залучені через партнерство з державними органами влади, які створюють сприятливі умови для бізнесу на території, а також через інвестиційні фонди та інші фінансові інструменти. Залучення інвестицій для розвитку місцевих бюджетів має декілька важливих переваг для як для самих місцевих громад, так і економіки в цілому. Насамперед, це забезпечення фінансової стабільності. Залучення інвестицій може забезпечити додаткові ресурси для місцевих бюджетів, що може допомогти уникнути дефіциту та забезпечити стабільний бюджет на майбутнє. Інвестиції можуть допомогти створювати нові робочі місця, збільшувати обсяги виробництва та покращувати інфраструктуру, що важливо у післявоєнному відновленні міст і регіонів України. Важливо також, що інвестиції можуть допомогти місцевим органам влади залучати нові технології та покращувати ефективність управління містом. Вони можуть також сприяти створенню сприятливої інвестиційної клімату, що приверне нові інвестиції та допоможе залучати бізнес у регіон.

На різних етапах прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів можуть бути долучені самі різні публічні служби. Зокрема, до тих, які у той або інших спосіб приймають участь у наповненні бюджетів відносяться: Державна податкова служба, Державна митна служба, Державна реєстраційна служба, Департамент місцевого розвитку, Державна служба з питань праці, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна архітектурно-будівельна інспекція, Управління охорони здоров'я, Державна служба з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, Управління водних ресурсів, Управління лісового господарства.

На сучасному етапі найбільш дієвим буде залучення інвестицій публічними службами на місцевий рівень із застосуванням маркетингових інструментів. Невід'ємною частиною процесу залучення інвесторів є інвестиційні конфе-

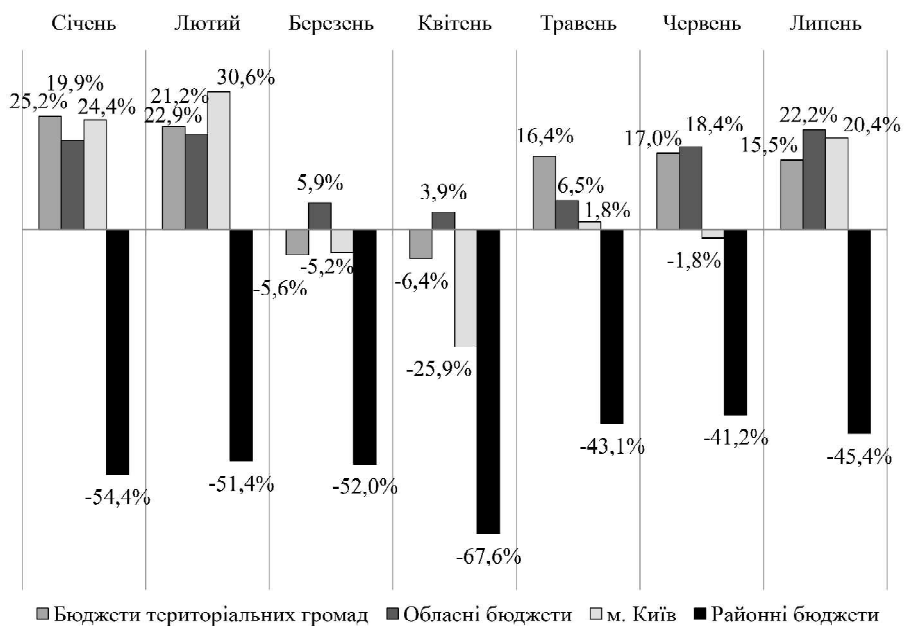

Рис. 5. Приріст доходів загального фонду (без трансфертів) за типами бюджетів (січень 2022/січень 2021, ... травень 2022/травень 2021)

Джерело: [12].

ренції, де інвестори матимуть можливість зустрітися з місцевими органами влади та дізнатися більше про можливості інвестування. Відповідні публічні служби можуть об'єднати зусилля по розробці місцевого проекту та його презентації з ціллю демонстрації потенціалу і переваг для інвесторів. Окремі публічні служби та комунальні підприємства можуть сприяти розвитку місцевого туризму, який дозволить отримувати додаткові доходи для місцевого бюджету. Для привернення туристів можуть бути створені маркетингові кампанії, які пропонують туристам унікальні та цікаві місця для відвідування. Можуть бути проведені інформаційні кампанії в соціальних мережах та інших медіа, щоб популяризувати місцеві визначні пам'ятки та події. Місцеві публічні служби можуть допомогти місцевим бізнесам

Рис. 6. Помісячна динаміка доходів за типами бюджетів

Джерело: [12].

залучати інвестиції, які сприятимуть їхньому розвитку та збільшенню прибутків. Наприклад, органи влади можуть створити маркетингові програми для просування місцевих підприємств та їх товарів та послуг. Це може включати в себе проведення рекламних кампаній, організацію презентацій та демонстраційних заходів. Крім того, доцільно розглянути можливість створення спеціальних інвестиційних фондів, які надаватимуть підтримку місцевим бізнесам та забезпечуватимуть їх інвестиційну привабливість для потенційних інвесторів. Задля забезпечення ефективної співпраці та залучення інвестицій публічним службам доцільно покращити комунікацію з інвесторами. Вони можуть створювати спеціальні інформаційні портали та веб-сайти, які містять детальну інформацію про потенційні інвестиційні можливості та процедури інвестування. Можуть бути організовані зустрічі та консультації з представниками інвестиційних компаній та інших зацікавлених сторін, щоб детально обговорити питання інвестування та залучення капіталу. Місцеві публічні служби в умовах децентралізації влади здатні покращити інвестиційний клімат в регіоні, забезпечивши розвиток необхідної інфраструктури та послуг. Зокрема, можуть бути покращені дорожні зв'язки, створені нові промислові парки та інфраструктура для малих і середніх підприємств. Крім того, важливою є співпраця із різними групами стейкхолдерів.

Крім того, досить дієвим може стати маркетинг взаємин, організацію якого розкрито у роботі [11]. Залучення інвестицій на основі маркетингу взаємин включатиме урахування економічних інтересів інвесторів при плануванні витратної частини бюджетів. При цьому, не тільки інвесторів, але і їх стейкхолдерів, якими являються не тільки бізнес-структури, але й працівники. Останні можуть бути членами тієї територіальної громади, бюджет котрої розглядається.

Тож, розвиток місцевих бюджетів через маркетинг та інновації означає застосування стратегій маркетингу та впровадження інновацій для збільшення доходів місцевих бюджетів і підвищення ефективності витрат. Основні принципи розвитку місцевих бюджетів через маркетинг та інновації полягають у наступному:

1. Використання маркетингу для привернення інвестицій та збільшення прибутку. Публічним службам доцільно використовувати маркетингові стратегії, щоб залучити інвесторів до розвитку місцевої економіки, підвищення туристичного потоку та збільшення продажу місцевих товарів і послуг.

2. Упровадження інноваційних технологій та практик. Використання інноваційних технологій та практик може допомогти збільшити ефективність використання бюджетних коштів та підвищити рівень якості обслуговування населення. Зокрема, найактуальнішим видаються такі інноваційні рішення, як використання технологій для збору і аналізу даних, а також технології електронного управління бюджетами, у т.ч. із залученням громадськості. Місцеві органи влади можуть використовувати технології, такі як штучний інтелект та аналіз даних, для покращення збору і аналізу даних про бюджет. Це дозволить зробити більш точні прогнози доходів та витрат, а також підвищити ефективність управління ресурсами. Розробка і впровадження електронної систе-

ми управління бюджетом може значно спростити процес планування, виконання та контролю за розподілом бюджетних коштів.

3. Розвиток нових інфраструктурних проєктів. Створення нових інфраструктурних проєктів, таких як магазини, ресторани, парки та інші, може привернути більше туристів та збільшити прибуток місцевих підприємств.

4. Підвищення свідомості громадян про можливості місцевих бюджетів. Важливо підвищувати рівень усвідомлення громадян про те, як їхні гроші використовуються та як вони можуть вплинути на розвиток місцевої економіки.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів через маркетинг та інновації являється важливим завданням, яке вимагає комплексного підходу та взаємодії різних структур та органів влади. У статті показано, що роль публічної служби в цьому процесі полягає у виявленні потреб та пріоритетів громади, в розробці та реалізації стратегій розвитку територій, взаємодії зі збором та аналізом даних, а також у забезпеченні відкритості та прозорості в прийнятті рішень. Одним із ключових елементів успішного розвитку місцевих бюджетів є привабливість інвестицій. Для цього важливо розвивати маркетингові стратегії, які будуть спрямовані на залучення інвесторів та підтримку вже діючих підприємств. Крім того, необхідно створювати умови для інноваційного розвитку місцевих галузей та стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу. Тож, прийняття рішень про розвиток місцевих бюджетів через маркетинг та інновації потребує взаємодії публічної служби, бізнесу та інвесторів. Для досягнення успіху необхідно розробляти комплексні стратегії, спрямовані на залучення інвестицій, підтримку підприємств та розвиток малого та середнього бізнесу. Напрямок подальших досліджень є розробка заходів залучення інновацій у процеси виконання бюджетів і використання фінансових ресурсів територіальних громад в Україні.

Література:

1. Трещов М. М., Мунько А. Ю. Місцеві фінанси та місцеві бюджети: точки дотику та відмінності понять. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 42. С. 183—190.
2. Бондаренко Д. П., Мельничук І. О. Місцеві податки та збори у контексті Податкового кодексу України: теоретико-порівняльний аспект. Київ: Інтердрук, 2014. С. 17—24.
3. Іщенко М. І., Міщук Є. В., Мясоедова А. В. Місцеві податки та збори у забезпеченні економічної безпеки держави. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2020. Випуск 25. С. 5—13.
4. Щербакіна В. І., Манєров Г. М. Проблеми оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів в умовах ринкової економіки. Економічний вісник Донбасу. № 2 (24). 2011. С. 94—99.
5. Надал С., Спасів Н. Доходи місцевих бюджетів у контексті децентралізації в Україні. Вісник Терноп-

ільського національного економічного університету. 2016. Вип. 2. С. 102—112.

6. Осипенко С. О. Місцеві бюджети в умовах децентралізації фінансових ресурсів: дис.... канд. екон. наук: 08.00.08; Донбас. держ. машинобуд. акад. Краматорськ, 2016. 233 с.

7. Раделицький Ю. О., Квасній О. Р. Місцеві бюджети в умовах децентралізації: теоретичні аспекти. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2018. Вип. 5. С. 112—118.

8. Дяченко С. А. Розвиток методів управління місцевими фінансами в умовах реформи децентралізації. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1351> (дата звернення: 02.05.2023).

9. Трещов М. Упровадження інноваційних інструментів управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів. Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. 1 (28). С. 157—163.

10. Кириленко О. П., Максимчук О. С. Капітальні інвестиції з місцевих бюджетів: сучасна практика та перспективи удосконалення. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 2. С. 5—11.

11. Аналіз і прийняття рішень для зміцнення економічної безпеки (у сферах обліку, оподаткування, маркетингу, фінансів, менеджменту трудових ресурсів та публічного управління на рівні підприємств, регіонів, держави): монографія / за ред. В. Я. Нусінова, Є. В. Міщук. Кривий Ріг: Видавець Роман Козлов, 2023. 360 с.

12. Онищук І. Аналіз виконання місцевих бюджетів за січень-липень 2022 року. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15456> (дата звернення: 02.05.2023).

References:

1. Treschov, M.M. and Mun'ko, A.Yu. (2015), "Local finances and local budgets: points of contact and differences in concepts", *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*, vol. 42, pp. 183—190.

2. Bondarenko, D.P. and Mel'nychuk, I.O. (2014), *Mistsevi podatky ta zbory u konteksti Podatkovoho kodeksu Ukrainy: teoretyko-porivnial'nyj aspekt* [Local taxes and fees in the context of the Tax Code of Ukraine: theoretical and comparative aspect], Interdruk, Kyiv, Ukraine.

3. Ischenko, M.I. and Mischuk, Ye.V. and Miasoiedova, A.V. (2020), "Local taxes and fees in the economic security of the state", *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstva*, vol. 25, pp. 5—13.

4. Scherbakova, V.I. and Manierov, H.M. (2011), "Problems of assessing the financial stability of local budgets in the conditions of a market economy", *Ekonomicznyj visnyk Donbasu*, vol. 2 (24), pp. 94—99.

5. Nadal, S. and Spasiv, N. (2016), "Revenues of local budgets in the context of decentralization in Ukraine", *Visnyk Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu*, vol. 2, pp. 102—112.

6. Osypenko, S.O. (2016), "Local budgets in conditions of decentralization of financial resources", Ph.D. Thesis, Economy, Donbas. derzh. mashynobud. akad., Kramators'k, Ukraine.

7. Radelyts'kyj, Yu.O. and Kvasnij, O.R. (2018), "Local budgets in terms of decentralization: theoretical aspects",

Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy, vol. 5, pp. 112—118.

8. Diachenko, S. (2018), "Development of local financial management methods in the conditions of decentralization reform", *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennya ta rozvytok*, [Online], vol. 12, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1351> (Accessed 02.05.2023).

9. Treschov, M. (2016), "The implementation of innovative instruments of the local budgets resource support management", *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannya*, vol. 1 (28), pp. 157—163.

10. Kyrylenko, O. and Maksymchuk, O. (2019), "Capital investments from local budgets: modern practice and prospects for improvement", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 5—11.

11. Nusinov, V.Ya. and Mischuk, Ye.V. (2023), *Analiz i pryjniattia rishen' dlia zmitsnennia ekonomichnoi bezpeky (u sferakh obliku, opodatkuvannia, marketynhu, finansiv, menedzhmentu trudovykh resursiv ta publichnoho upravlinnia na rivni pidpriemstv, rehioniv, derzhavy)* [Analysis and decision-making to strengthen economic security (in the areas of accounting, taxation, marketing, finance, management of labor resources and public administration at the level of enterprises, regions, and the state)], Vydavets' Roman Kozlov, Kryvyi Rih, Ukraine.

12. Onyschuk, I. (2022), "Analysis of the implementation of local budgets for January-July 2022", available at: <https://decentralization.gov.ua/news/15456> (Accessed 02.05.2023).

Стаття надійшла до редакції 04.05.2023 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663